

Werken op hoogte: let op de valkuilen!

Wanneer op hoogte wordt gewerkt, zit een ongeluk met mogelijk grote gevolgen in een klein hoekje. Werkgevers moeten zich dan ook tot het uiterste inspannen om ongevallen te voorkomen. Dat wordt de zorgplicht genoemd. Deze zorgplicht kan (erg) ver reiken, maar is toch niet onbegrensd, zo blijkt uit een recent voorbeeld uit de rechtspraak.

Antoinette Niebeek en Bas Blaauwhof, advocaten bij Poelmann van den Broek advocaten.

ZORGPLICHT

Werkgevers zijn verplicht om zorg te dragen voor een veilige en gezonde werkomgeving. De wet schrijft voor dat werkgevers de maatregelen moeten nemen die redelijkerwijs nodig zijn om te voorkomen dat de werknemer schade lijdt in de uitoefening van zijn functie. Deze zorgplicht heeft betrekking op de inrichting en het onderhoud van de werkplek en de gereedschappen waarmee een werknemer de werkzaamheden moet verrichten. De werkgever moet zijn werknemers ook concrete instructies geven over het gebruik van de werkplek en gereedschappen. Op die manier wordt de kans op ongelukken waar mogelijk verkleind.

Hoe de zorgplicht moet worden ingevuld, hangt af van de precieze werkzaamheden en de omstandigheden waaronder die worden uitgevoerd. Hoe groter het risico dat werknemers lopen, hoe meer aandacht werkgevers moeten besteden aan veiligheidsmaatregelen. De zorgplicht bij werken op hoogte is dan ook veelomvattend, vanwege de grote risico's die daaraan kleven. Bij werkzaamheden op hoogte geldt een groot aantal regels die moet worden nageleefd, zoals over de te dragen (veiligheids)kleding en het gebruik van bepaalde veiligheidsmiddelen. Daarnaast moeten werknemers regelmatig worden geïnstrueerd over de regels en risico's bij werken op hoogte. Deze regels zijn allemaal relevant bij het bepalen van de omvang van de zorgplicht van de werkgever.

Ondanks alle maatregelen komt het natuurlijk voor dat een

werknemer tóch schade oploopt bij het uitoefenen van zijn werk op hoogte. Als vervolgens wordt vastgesteld dat de werkgever is tekortgeschoten in zijn zorgplicht, dan kan dat voor hem tot een flinke kostenpost leiden.

ZORGPLICHT BIJ WERKEN OP HOOGTE IN DE PRAKTIJK

'De zorgplicht strekt ver...'

Dat de zorgplicht veel van werkgevers vraagt, dat blijkt regelmatig uit rechtspraak over dit onderwerp. Zo viel bijvoorbeeld een werknemer van een ladder, die hij gebruikte om een airconditioning op enkele meters hoogte te onderzoeken. Door de val liep hij aanzienlijke schade op. De werkgever had de werknemer niet geïnstrueerd over het gebruik van een ladder en voldeed daarmee volgens de rechter niet aan zijn zorgplicht. De werknemer was 'te weinig ervaren' met het werken met ladders om aan te nemen dat hij zijn werk zonder instructies veilig zou kunnen uitvoeren, aldus de rechter. De werkgever was dan ook gehouden de schade van de werknemer te vergoeden.

'...maar is niet onbegrensd.'

Recent bleek uit het volgende voorbeeld uit de rechtspraak dat de zorgplicht voor werken op hoogte toch ook grenzen kent. Het is namelijk niet in alle gevallen redelijk om de werkgever op te laten draaien voor de schade die een werknemer lijdt bij het uitoefenen van zijn werkzaamheden.

Een werknemer voerde werkzaamheden uit op het dak van een manege. Hij was met een harnasgordel met een vallijn gekoppeld aan een in lengterichting over het dak gespannen kabel. De werknemer kon hierdoor gezekeerd in lengterichting over het dak lopen en had enkele meters

Antoinette Niebeek en Bas Blaauwhof zijn beiden advocaat en gespecialiseerd in arbeids- en onderwijsrecht. Heeft u vragen naar aanleiding van dit artikel? Zij zijn te bereiken via a.niebeek@pvdb.nl of 024-3810804 en b.blaauwhof@pvdb.nl 024-3810801 voor een vrijblijvend gesprek.

om zich 'vrij' over het dak te bewegen. De werknemer heeft op enig moment zelf zijn vallijn losgekoppeld, stapte enkele passen naar achter en viel door een lichtdoorlatende dakplaat zeven meter naar beneden.

De werknemer probeert de geleden schade op de werkgever te verhalen, omdat die niet zou hebben voldaan aan de zorgplicht. De rechter gaat niet mee in de stelling van de werknemer. De werkgever heeft adequate maatregelen en voorzieningen getroffen ter voorkoming van de het verwezenlijken van valrisico's. Zo bracht de werkgever de risico's in kaart als onderdeel van de RI&E, organiseerde hij toolboxmeetings over de gevaren van werken op een hellend dak, inventariseerde hij risico's op meerdere momenten voorafgaand aan de werkzaamheden en stelde hij haar werknemers de noodzakelijke voorzieningen (zoals aanlijnkabels) beschikbaar met instructies over het gebruik daarvan. De rechter oordeelt dan ook dat de werkgever aan zijn zorgplicht heeft voldaan en dat het gedrag van de werknemer bewust roekeloos is en dus voor zijn eigen rekening komt. De werkgever is dan ook niet aansprakelijk is voor de geleden schade.

“Werkgevers zijn verplicht om zorg te dragen voor een veilige en gezonde werkomgeving.”

Dat klinkt logisch vanwege de vermeende eigen schuld van de werknemer, maar bewuste roekeloosheid van de werknemer wordt bijna nooit aangenomen door de rechter – juist omdat die zorgplicht van de werkgever zo ver reikt. Maar aan die strenge eis voldoen kan dus wel!

TIPS!

Om ongelukken en aansprakelijkheid voor de daaruit volgende schade bij werken op hoogte zoveel mogelijk te beperken, moet u zich (blijven) afvragen of u voldoet aan uw zorgplicht. De volgende tips kunnen daarbij helpen:

- Beoordeel het veiligheidsbeleid van uw organisatie;
- Breng de risico's van een project vooraf in kaart met een RI&E;
- Instrueer uw werknemers over die risico's;
- Neem maatregelen om de risico's te beperken en/of uit te bannen;
- Informeer werknemers ook gedurende een project herhaaldelijk over risico's waar zij mee te maken krijgen, waarbij onervaren werknemers extra aandacht verdienen;
- Houd toezicht en doe controles naar het naleven van veiligheidsregels.

Ondanks het grote pakket met regelgeving over, en de hoge eisen aan, de zorgplicht is het niet mogelijk alle risico's volledig uit te sluiten. Toch is het aan u om zich in te spannen een veilige werkomgeving te maximaliseren. Zo voorkomt u ongevallen en mogelijk ook aansprakelijkheid indien een werknemer onverhoopt toch schade heeft opgelopen. ■

Dit artikel kunt u lezen op www.dakweb.nl